

Täysistunto

Perjantai 8.12.2017 klo 15.30—19.39

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n, vammaisetuuksista annetun lain 9 §:n sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 35 ja 70 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 125/2017 vp

Lakialoite LA 11/2015 vp, 92/2016 vp, 84, 93/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 17/2017 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Asian käsittely keskeytettiin tänään 8.12.2017 kello 13 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu

19.20 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Pyysin silloin päivällä, kun tätä alettiin käsitellä, puheenvuoroa ja arvelin, etten sitä välttämättä käytä. Mutta pyysin sen yleisestä näkökulmasta ja pyysin sen oikeastaan siitä näkökulmasta silloin, mistä me keskustelimme täällä juuri hyvin pitkän keskustelun. Olisin halunnut nimittäin tuoda esiin, että olemme tänäänkin tässä eduskunnassa hallituspuolueiden toimesta äänestäneet sen puolesta, että eläkkeitä leikataan, ja minusta se ei ole oikein. Se on epäoikeudenmukaista politiikkaa mielestäni samana päivänä, joka aloitetaan sillä, että hallituspuolueet ovat sitä mieltä, että eihän tämä hallitus eriarvoista, ja antavat kovasti luottamusta hallituksen tosiasiassa eriarvoistavalle politiikalle äänestämällä luottamuslauseen puolesta. Samaan aikaan sitten heti kohta, kun äänestys on ohi, mennään ja leikataan eläkkeitä. Sen jälkeen käydään pitkä keskustelu, jossa hallituspuolueet eivät edes suvaitse olla paikalla, työttömyysturvan tosiasiallisesta heikentämisestä ja työttömien kyykyttämisestä.

Mutta tosiaan tässä suhteessa halusin vain muistuttaa siitä, että jälleen kerran aika ikävä päätös tuli eläkkeiden kautta tehtyä. Kyllä minä jään odottamaan sitä edustaja Kaikkosen, keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtajan, suorastaan vaatimusta viime kesältä, että on tehtävä toimia, joilla vähennetään eläkeläisköyhyyttä, on tuntuvasti korotettava takuueläkettä ja tehtävä muutakin. Ei tällaista toimenpidepakettia näy. Tuli minimalistisia korotuksia takuueläkkeeseen, ja samaan aikaan näemmä indeksileikkaukset nämä korotukset syövä, ja ostovoima kaiken kaikkiaan pieni- ja keskituloisilla eläkkeensaajilla on miinusmerkin puolella. Minusta tämä nyt kuvastaa joitakin hallituksen arvovalintoja. Tuotakoon se tänäänkin tähän pöytäkirjaan.

19.22 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Yhdyn tähän edustaja Viitasen huoleen. Meidän pitäisi tehdä todellinen isompi ohjelma eläkeläisköyhyyteen puuttumiseksi, ja sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2017 vp

pitäisi tarkoittaa näiden pienempien eläkkeiden, myös työeläkkeiden, nostamista sekä siten eläkeläisväestölle tärkeiden peruspalveluiden turvaamista. On selvää, että mikään eläkeratkaisu ei ole merkittävä eikä auta, jos samaan aikaan palveluihin ei pääse, ja tiedämme, että terveydenhoitopuolella nyt tämän sote-reippailun aikana on tapahtunut todella huolestuttavaa kehitystä, jossa nimenomaan julkinen perusterveydenhuolto alkaa olemaan vaarassa. Se on kuitenkin eläkeläisväestöllekin kaikkein tärkein asia.

Lisäksi olemme tilanteessa, jossa vanhuspalvelujen puolella ei ole tapahtunut vanhuspalvelulain säätämisen jälkeen mitään merkittävää parannusta, ja juuri vanhuspalvelut ovat ne, joissa me olemme eniten jäljessä muita Pohjoismaita.

Joten olisi toivottavaa, että tähän eläkeläisväestön toimeentuloasiaan tehtäisiin todellinen parannus, niin että saataisiin aikaiseksi koko sektorilla pidempiaikainen ohjelma, miten eläkeläisväestön palvelut voidaan hoitaa. Yhdyn edustaja Viitasen ajatteluun tältä osin.

19.24 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Edellä käytetyistä puheenvuoroista ei voi mitään muuta kuin olla yhtä mieltä. Jonkinlainen uudistus tarvitaan. Kansalaisaloite, joka puhuu taitetun indeksin palauttamisesta sille alkuperäiselle osalleen, ei valitettavasti kuitenkaan auttaisi niitten pienten työeläkkeitten saajien asemaa. Se olisi vain pientä, vajaa 2:tä euroa, joka todellisuudessa ei edes auttaisi sitä asemaa. Meidän pitäisi saada työeläkejärjestelmään jonkinlainen kokonaisvaltainen uudistus, ja olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että meillä pitäisi olla työeläkkeiden osalta tavallaan samanlainen tapa suhtautua kuin ansiosidonnaiseen päivärahaan. Emme voi estää yrityksiä maksamasta erittäin suuria eläkkeitä. Siihen meidän lainsäädäntömme ei koskaan tule yltämään. Mutta voisimme kohdentaa sitä, kuinka paljon tietystä tulosta kertyy eläkettä, joka sitten siirrettäisiin siltä osin, että se koko ansainta, jos ollaan vaikkapa 100 000 euron vuosiansioissa, se kaikki ei menisikään enää sinne työeläkekattumaan vaan siitä osa menisi sinne pieniin työeläkkeisiin, pieniin ansioihin ja vaikkapa 1 500 euroon ansaitsevien työeläkkeitten lisäksi. Meidän täytyisi tehdä semmoinen solidaarisempi järjestelmä työeläkerintamalla. Sitten muu — kuinka ne, jotka eivät työeläkettä ansaitse — se järjestelmä sitten on kyllä ihan eduskunnan tehtävissä, mutta toivottavasti signaali työmarkkinajärjestöille menisi, että työeläkejärjestelmää voitaisiin uudistaa.

19.26 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Entinen kansanedustaja Kimmo Kiljunen teki merkittävän työn, kun hän lähti veturiksi tässä eläkeasian käsittelyssä ja toi eduskuntaan siihen liittyvän kansalaisaloitteen. Se johti hyvin hyödylliseen keskusteluun, ja sen keskustelun tärkein sisältö on se, että meidän pitää tehdä sekä oikeutta eläkeläisväestölle että pitää huolta nuorten, tulevien sukupolvien eläkkeiden tasosta ja turvata myös ne. Molemmat asiat ovat mahdollisia. Kun tätä lakiehdotusta käsiteltiin täällä, silloin sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä esitti, että tehtäisiin laveampi, kattavampi ohjelma juuri pienituloisten eläkeläisten, myös pientä työeläkettä saavien, auttamiseksi. Ikävä kyllä, se hävisi silloin äänestyksessä.

Kesällä minäkin kiinnitin huomiota tuohon suurimman eduskuntaryhmän puheenjohtajan, edustaja Antti Kaikkosen, ehdotukseen, jossa hän itse asiassa päätyi vähän jälkijättöisesti tähän demarien alkuvuoden ehdotukseen, että tarvittaisiin tällainen laveampi ohjelma eläkeläisköyhyyteen puuttumiseksi. Olen ollut hyvin yllättynyt, että sille ei ole tapahtunut mitään. Siksi rohkenen ajatella, että tämä on ehkä asia, joka pitäisi vielä eduskunnassa ottaa esille, tämä isompi ohjelma, koska muutoin lopputuloksena on se, että nämä leikkauk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2017 vp

set jäävät pysyviksi, mitä kansaneläkkeisiin nyt tehdään, ja sitten lisäksi viedään muuhun perusturvaan, joka on sidottu kansaneläkeindeksiin. Se on se varsinainen aikaansaannos, joka tästä jää jäljelle, ja se on tietysti hyvin surullinen aikaansaannos.

19.27 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma palautti mieleen juuri tuon entisen kansanedustajan Kimmo Kiljusen aloitteen, ja siitä käytiin mielestäni hyvä keskustelu täällä. Lopputulos oli siinä mielessä tietenkin pettymys, että minkäänlaisia konkreettisia toimia hallitus ei ole tehnyt eläkkeensaajien aseman parantamiseksi. Kuten edustaja Heinäluoma kertoi, SDP jo silloin vaati tätä kokonaisvaltaista ohjelmaa, ja olemme itse toimineet tällä hetkellä sitten puheidemme ja sanojemme mukaan, siten että meidän vaihtoehtobudjetissamme on tällä hetkellä esityksiä, joilla eläkkeensaajien asemaa parannetaan siten, että nimenomaan pieni- ja keskituloiset eläkkeensaajat hyötyisivät näistä SDP:n vaihtoehtobudjetin linjauksista.

Toivoisin, puhemies, että tämä osaltaan loisi jonkin verran painetta ja kenties antaisi neuvoakin sinne hallituksen suuntaan, mitä he voisivat nyt tehdä, jotta suurimman hallituspuolueen eduskuntaryhmän puheenjohtajan vaatimukset ihan tosissaan etenisivät. Olen joskus kysynyt vähän, että mikä tässä oli, että näin ei käynyt, koska tietenkin jos tältä tasolta vaaditaan, olisi toivonut, että myös jotain sellaista tietynlaista olisi saanut aikaiseksi näillä puheilla. Siksi olen kysynyt, että miten kävi, että oliko tässäkin nyt tämän päivän teema, että ministeri Orpo ei vain kerta kaikkiaan sitten kutsunut keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtajaa sinne budjettiriiheen, kun mitään tulosta sieltä ei tämän osalta tullut. Eli jälleen kerran palaamme siihen aikaisempaan teemaan, että kenellä se tahtipuikko on ja että kokoomusko nyt jyräsi tämän ajattelun siitä, että tehtäisiin ohjelma pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien hyväksi. Minä toivon, puhemies, ihan tosissani, että se tehdään, ja edustaja Heinäluoma aivan hienosti tuossa viittasi siihen, että tämä on sellainen kokonaisvaltainen asia, mihin hallitus voisi nyt kovin hyvin tarttua vielä tässä vaikka tulevan kevään aikana. Ja me jäämme odottamaan toimenpiteitä.

19.30 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! On todella tärkeätä, että keskustellaan tästä eläkeköyhyydestä. Vasemmistoliiton omassa vaihtoehtobudjetissa olemme olleet rohkeita, ilman tämän hallituksen velanottoa, suurempaan ratkaisuun, että voimme kasvattaa ja korottaa kansaneläkkeitä.

Mielestäni olisi tärkeää, vaikka sanotaan, että puhumalla asiat eivät selkiinny, että keskustelisimme eläkeläisköyhyydestä. Jos me oppositiopuolueet olisimme sitä mieltä, ja jos tekisin keskustelualoitteen siitä, niin saisinko siihen nimiä myös sosiaalidemokraattisesta ryhmästä, jotta yhdessä voisimme käydä tämän keskustelun? Ilman poliittisia intohimoja, asiallisen keskustelun, joka voisi tarkoittaa sitä, että suurimman hallituspuolueen eduskuntaryhmän puheenjohtaja myös osallistuisi siihen keskusteluun, koska hänellä oli selkeästi halua viedä tätä eteenpäin. Voisimme katsoa oppositiosta ja yhdessä eduskunnassa, että onko tämä niin, että se puikko todellakin on kapellimestarilla ja sitä heiluttaa vain kokoomus.

19.31 Pia Viitanen sd: Puhemies! Kuten sanottu, kyllä minä uskoisin, että sosiaalidemokraateilta tulisi tukea tämänkaltaiselle asialle. Me pidämme tärkeänä sitä, että paitsi että asioista keskustellaan, myös tehdään sitten tuloksia. Ja se, että täällä käytäisiin joku ajan-kohtaiskeskustelu, ei minusta tietenkään huono ajatus ole. Kyllä minä uskallan sanoa, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2017 vp

meillä ainakin kovasti ja mielellään puhutaan eläkkeensaajan asemasta, koska me olemme olleet siitä hyvin huolissamme. Mutta minä toivon, että sitten myös hallituspuolueilta tulisi allekirjoituksia tälle aloitteelle, ja oikeastaan haluaisin sen nähdä juuri siksikin, että aika usein sieltä hallituspuolueidenkin rivistä ikään kuin puhutaan, että kyllähän me, mutta sitten kun tulee se konkreettisen tekemisen paikka, niin näin ei ole käynytkään. Ja jos sitten samalla, jos tällaista keskustelua käytäisiin, myös hallituspuolueet aktiivisesti sitä edellyttäisivät hallitukselta, niin varmasti saisimme myös hallituksen antamaan vastauksia, esittelemään erilaisia laskelmia ja toteamaan juuri niitä ongelmakohtia, mitä on olemassa, ja toivottavasti tarttumaan näihin. Voi olla tietenkin, että olen hieman liian toiveikas, mutta näin ihanteellisesti ajatellenhan se menisi näin. Siksi uskon, että varmasti meiltä tulee tukea sille ajatukselle, että eduskunta keskustelee ajankohtaiskeskusteluakin.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 125/2017 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 11/2015 vp, 92/2016 vp, 84, 93/2017 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.